

Uchwała nr 1
Senatu Wyższej Szkoły Gospodarki Krajowej
w Kutnie
z 30 stycznia 2012 roku

w sprawie wytycznych Senatu Wyższej Szkoły Gospodarki Krajowej w Kutnie (WSGK), dla rad wydziałów, dotyczących programów kształcenia

Działając na podstawie art. 9 ust. 1 pkt. 1 oraz ust. 3 pkt 1, 2 i 5 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późniejszymi zmianami) zwanej dalej Ustawą i Rozporządzenia Ministra i Nauki Szkolnictwa Wyższego z dnia 05 października 2011 roku w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445), Senat Wyższej Szkoły Gospodarki Krajowej w Kutnie postanawia, co następuje:

§ 1

Ustala się wytyczne dla rad wydziałów, zgodnie z art. 11 ust. 2 Ustawy, dotyczące przygotowania dokumentu określającego efekty kształcenia dla uruchomionych i planowanych kierunków studiów, będącego podstawą dla Senatu Wyższej Szkoły Gospodarki Krajowej do przyjęcia uchwały w sprawie efektów kształcenia, stanowiące załącznik 1 do uchwały.

§ 2

Ustala się wytyczne dla rad wydziałów, będące podstawą do podjęcia uchwały w sprawie programów studiów pierwszego i drugiego stopnia prowadzonych w Wyższej Szkole Gospodarki Krajowej w Kutnie w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, zgodnie z art. 68 ust. 1 pkt 2 Ustawy, w związku z wprowadzeniem od roku akademickiego 2012/2013 Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, stanowiące załącznik 2 do uchwały.

§ 3

Ustala się terminy realizacji zadań związanych z określeniem programów studiów i efektów kształcenia, stanowiące załącznik 3 do uchwały.

§ 4

Podaje się znaczenie nowych i zredefiniowanych pojęć występujących w znowelizowanej Ustawie, mających bezpośredni związek z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, stanowiące załącznik 4 do uchwały.

§ 5

Uchwała wchodzi w życie z dniem uchwalenia.

Załączniki 1 - 4 do uchwały nr 1 Senatu WSGK z dnia 30 stycznia 2012 r.

**Załącznik 1
do uchwały nr 1
z dnia 30 stycznia 2012 r.**

**Wytyczne dla rad wydziałów,
dotyczące przygotowania dokumentu określającego efekty kształcenia dla
uruchomionych i planowanych kierunków studiów, będącego podstawą dla Senatu
WSGK do przyjęcia uchwały w sprawie efektów kształcenia**

§ 1. Wytyczne dotyczące wymagań formalnych

1. Efekty kształcenia są podstawowym elementem programu kształcenia dla kierunku, profilu i poziomu kształcenia.
2. Efekty kształcenia dla kierunku, profilu i poziomu kształcenia, zwane dalej efektami kierunkowymi, powinny być spójne.
3. Efekty kierunkowe powinny być formułowane w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
4. Efekty kierunkowe powinny uwzględniać właściwe dla danego kierunku efekty kształcenia wybrane spośród efektów kształcenia dla obszaru lub obszarów kształcenia wyróżnionych w opisie Krajowych Ram Kwalifikacji, zwanych dalej efektami obszarowymi, odpowiadających rozpatrywanemu kierunkowi studiów.
5. W przypadku definiowania efektów kierunkowych dla studiów pierwszego stopnia należy dążyć do uwzględnienia wszystkich efektów obszarowych odpowiadających określonemu kierunkowi studiów. Nieuwzględnienie jakiegokolwiek efektu obszarowego wymaga istotnego uzasadnienia.
6. W przypadku definiowania efektów kierunkowych dla studiów drugiego stopnia należy uwzględnić tylko te efekty kierunkowe, które są w ramach tych studiów pogłębiane oraz te, które nie wystąpiły wśród efektów realizowanych na pierwszym stopniu studiów.
7. Jednemu efektowi kierunkowemu może odpowiadać kilka efektów obszarowych.
8. Oprócz efektów, które mają swoje odbicie w efektach obszarowych, mogą być również formułowane efekty spoza obszaru, odpowiadającego określonemu kierunkowi studiów.
9. W przypadku programu studiów prowadzących do uzyskania tytułu inżyniera lub magistra inżyniera, efekty kierunkowe powinny uwzględniać wszystkie efekty kształcenia prowadzące do uzyskania kompetencji inżynierskich określone w rozporządzeniu.
10. Jeżeli na danym kierunku prowadzone są studia w formie stacjonarnej i niestacjonarnej, to efekty kierunkowe dla obu tych form są takie same.
11. Efekty kierunkowe powinny być sformułowane w sposób umożliwiający sprawdzenie, czy zostały one osiągnięte przez studenta.

§ 2. Wytyczne dotyczące definiowania efektów kształcenia

1. Zdefiniowane efekty kierunkowe powinny być w związku z misją uczelni i jej strategią rozwoju.
2. W procesie definiowania efektów kierunkowych należy uwzględnić:
 - a) wzorce międzynarodowe;
 - b) wynik monitorowania karier absolwentów;
 - c) wynik analizy zgodności zakładanych efektów kierunkowych z potrzebami rynku pracy;
 - d) wzorcowe efekty kształcenia dla rozpatrywanego lub zbliżonych kierunków studiów;
 - e) uzgodnienia środowiskowe;
 - f) ustalenia dokonane na poziomie uczelni;
 - g) opinie przedstawicieli pracodawców, stowarzyszeń zawodowych i Samorządu Studentów;
 - h) przykłady zaczerpnięte z innych uczelni;
 - i) zasoby i możliwości realizacji procesu kształcenia prowadzącego do osiągnięcia założonych efektów;
 - j) wymagania i zalecenia komisji akredytacyjnych;
 - k) wymagania i zalecenia stowarzyszeń i organizacji zawodowych.
3. Liczba efektów kierunkowych dla pierwszego stopnia studiów powinna wynosić ok. 50. Do tego wymagania należy dostosować stopień szczegółowości opisu efektów kierunkowych.
4. Efekty kierunkowe dla drugiego stopnia studiów należy formułować przyjmując stopień szczegółowości określony w ust. 3. Liczba efektów kierunkowych dla drugiego stopnia studiów powinna wynosić ok. 40.

§ 3. Wytyczne dotyczące dokumentacji

1. Efekty kierunkowe w każdej kategorii należy numerować odrębnie. Symbol efektu składa się z litery K oznaczającej efekt kierunkowy, podkreślnika, litery oznaczającej kategorię efektu (W – wiedza, U – umiejętności, K – kompetencje społeczne) oraz dwucyfrowego numeru efektu (numery 1 – 9 należy poprzedzić cyfrą 0).
2. Zdefiniowane efekty kierunkowe należy zestawić w tabeli zawierającej informacje o kierunku, profilu i poziomie kształcenia, kategorie efektów oraz symbol, treść i odniesienie efektu do efektów obszarowych.
3. Należy przygotować tabelę pokrycia obszarowych efektów kształcenia przez kierunkowe efekty kształcenia, w której wszystkie efekty obszarowe, odpowiednie dla określonego kierunku studiów, są uwzględnione w efektach kierunkowych.
4. W przypadku programu studiów prowadzących do uzyskania tytułu inżyniera lub magistra inżyniera, należy przygotować tabelę pokrycia kompetencji inżynierskich przez kierunkowe efekty kształcenia, w której wszystkie kompetencje inżynierskie, określone w rozporządzeniu, są uwzględnione w efektach kierunkowych.
5. Należy sformułować wyjaśnienia i uzasadnienia, a w tym:
 - a) sposób wykorzystania wzorców międzynarodowych;

- b) sposób wykorzystania wyników monitorowania karier absolwentów;
- c) sposób uwzględnienia wyników analizy zgodności zakładanych efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy;
- d) wyjaśnienie w przypadku, gdy nie wszystkie efekty obszarowe, odpowiednie dla określonego kierunku studiów, są uwzględnione w efektach kierunkowych.

Wytyczne dla rad wydziałów, będące podstawą do podjęcia uchwały w sprawie programów studiów pierwszego i drugiego stopnia prowadzonych w Wyższej Szkole Gospodarki Krajowej w Kutnie w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, w związku z wprowadzeniem od roku akademickiego 2012/2013 Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego

§ 1. Wytyczne ogólne

1. Studia na określonym kierunku, profilu i poziomie kształcenia powinny być prowadzone zgodnie z uchwalonym przez radę wydziału programem studiów, prowadzącym do osiągnięcia uchwalonych przez Senat efektów kształcenia.
2. Opis zakładanych efektów kształcenia oraz program studiów składają się na program kształcenia dla określonego kierunku studiów, profilu i poziomu kształcenia.
3. Na program studiów składają się plany studiów dla określonej specjalności, profilu i formy studiów wraz z kartami modułów (przedmiotów), stanowiące opis procesu kształcenia na określonym kierunku studiów.

§ 2. Wytyczne dotyczące programu studiów

1. Program studiów dla kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia określa:
 - 1) formę studiów (stacjonarne lub niestacjonarne),
 - 2) liczbę semestrów i liczbę punktów ECTS konieczną dla uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi studiów,
 - 3) moduły kształcenia – zajęcia lub grupy zajęć – wraz z przypisaniem do każdego modułu zakładanych efektów kształcenia oraz liczby punktów ECTS,
 - 4) sposoby weryfikacji zakładanych efektów kształcenia osiągniętych przez studenta,
 - 5) plan studiów w formie stacjonarnej i niestacjonarnej,
 - 6) łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów,
 - 7) łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z zakresu nauk podstawowych, do których odnoszą się efekty kształcenia dla określonego kierunku, poziomu i profilu kształcenia,
 - 8) łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć o charakterze praktycznym, w tym zajęć laboratoryjnych i projektowych,
 - 9) minimalną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać, realizując moduły kształcenia oferowane na zajęciach ogólnouczeniowych lub na innym kierunku studiów,
 - 10) minimalną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach z wychowania fizycznego,
 - 11) wymiar, zasady i formę odbywania praktyk, w przypadku gdy program kształcenia przewiduje praktyki.
2. Program studiów umożliwia studentowi wybór modułów kształcenia, do których przypisuje się punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30 % liczby punktów ECTS.

§ 3. Wytyczne dotyczące planu studiów

1. Plany studiów dla określonego kierunku, profilu i poziomu kształcenia powinny określać:
 - a) specjalność;
 - b) formę studiów (stacjonarne, niestacjonarne);
 - c) liczbę semestrów i liczbę punktów ECTS konieczną do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia;
 - d) listę przedmiotów (modułów kształcenia) wraz z kartami przedmiotów (sylabusami);
 - e) przedmioty (moduły), wg grup:
 - A – przedmioty ogólne,
 - B – przedmioty podstawowe,
 - C – przedmioty kierunkowe,
 - D – przedmioty specjalnościowe,
 - E – przedmioty fakultatywne;
 - f) formy zajęć i liczby godzin przypadające na ich realizację:
 - W – wykład,
 - C – ćwiczenia,
 - P – projekt,
 - L – laboratorium,
 - K – konwersatorium,
 - S – seminarium;
 - g) liczbę punktów ECTS przyporządkowanych poszczególnym modułom kształcenia, odzwierciedlającą nakład pracy studenta poniesiony w celu osiągnięcia sformułowanych w danym module efektów kształcenia.

§ 4. Wytyczne dotyczące liczby punktów ECTS i liczby semestrów dla poszczególnych poziomów i profili kształcenia oraz form studiów

*Uwagi: 1. Wytyczne zawarte w §3 dotyczą wyłącznie studiów o profilu ogólnoakademickim.
2. Przyjęto, że jeden punkt ECTS odpowiada 25 godzinom pracy studenta.*

1. Nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia założonych w programie studiów efektów kształcenia należy wyrażać w punktach ECTS przyjmując, że 1 punkt ECTS odpowiada efektom kształcenia, których uzyskanie wymaga od przeciętnego studenta 25 godzin pracy w ramach rodzajów zajęć, samodzielnej nauki, egzaminów i zaliczeń.
2. Liczba punktów ECTS wymaganych do ukończenia studiów pierwszego stopnia i uzyskania dyplomu licencjata powinna wynosić nie mniej niż 180 punktów ECTS.
3. Liczba punktów ECTS wymaganych do ukończenia studiów pierwszego stopnia i uzyskania dyplomu inżyniera powinna wynosić nie mniej niż 210 punktów ECTS.
4. Liczba punktów ECTS wymaganych do ukończenia studiów drugiego stopnia powinna wynosić nie mniej niż 90 punktów ECTS, przy studiach trzyletnich, i nie mniej niż 120 punktów ECTS przy studiach czteroletnich.
5. Opracowanym, dla poszczególnych kierunków i profili kształcenia, programom studiów przypisuje się liczbę punktów ECTS adekwatną do poziomu studiów i kwalifikacji uzyskiwanych przez absolwenta. W przypadkach, kiedy kierunek studiów jest przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia, program studiów powinien określać procentowy rozdział liczby punktów ECTS pomiędzy poszczególne obszary.

6. Liczba punktów ECTS uzyskanych w jednym semestrze studiów stacjonarnych i niestacjonarnych powinna wynosić nie mniej niż 30 punktów ECTS.
7. Program studiów powinien umożliwiać studentowi wybór modułów kształcenia, do których przypisuje się punkty ECTS, w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS koniecznej dla uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi studiów. Wytyczną należy zastosować do przedmiotów wybieralnych oraz przedmiotów specjalnościowych, które mogą być potraktowane, jako szczególny blok przedmiotów, wybierany w ramach wyboru specjalności.
8. Program i czas trwania praktyk zawodowych określa rada wydziału odpowiedzialna za kierunek studiów. W odniesieniu do praktyki zawodowej należy sformułować, podobnie jak w przypadku pozostałych modułów, efekty kształcenia oraz określić nakład pracy wyrażony w punktach ECTS, jaki student musi ponieść, aby te efekty osiągnąć.
9. Studia stacjonarne pierwszego stopnia trwają od 6 do 7 semestrów.
10. Studia niestacjonarne pierwszego stopnia trwają od 6 do 7 semestrów.
11. Studia stacjonarne drugiego stopnia trwają od 3 do 4 semestrów.
12. Studia niestacjonarne drugiego stopnia trwają od 3 do 4 semestrów.

§ 5. Wytyczne dotyczące opisu modułów kształcenia (kart przedmiotów)

1. Do każdego modułu, ujętego w planie studiów, należy sporządzić opis kształcenia w ramach tego modułu, czyli tzw. kartę przedmiotu.
2. Karta przedmiotu może być przygotowana w oparciu o wytyczne MNiSW zawarte w opracowaniu „Autonomia programowa uczelni – Ramy Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego” dostępnej na stronie <http://www.nauka.gov.pl/ministerstwo/publikacje/>.
3. Przy edycji karty przedmiotu obowiązują następujące szczegółowe wytyczne:
 - a) powinien być sformułowany co najmniej jeden cel realizowany przez moduł;
 - b) mogą być sformułowane wymagania wstępne;
 - c) powinny być sformułowane co najmniej cztery efekty kształcenia;
 - d) jeśli ten sam przedmiot jest realizowany w ramach studiów w formie stacjonarnej i niestacjonarnej, to efekty kształcenia dla obu tych form studiów powinny być takie same;
 - e) każdy efekt kształcenia powinien być formułowany w jednej z trzech kategorii:
 - kategorie wiedzy,
 - kategorie umiejętności,
 - kategorie społeczne,nie wszystkie kategorie muszą być użyte;
 - f) treści programowe powinny być sformułowane oddzielnie dla każdego rodzaju zajęć i mogą być pogrupowane w jednostki rodzajów zajęć lub w jednostki tematyczne. Suma godzin przyporządkowana do jednostek grupy zajęć lub jednostek tematycznych powinna być zgodna z liczbą godzin wynikającą z planu studiów;
 - g) powinny być określone metody dydaktyczne wykorzystywane do realizacji założonych celów;
 - h) powinien być określony w godzinach szacunkowy nakład pracy poniesiony przez studenta, w celu osiągnięcia efektów kształcenia w ramach danego modułu

kształcenia, na który składa się czas zajęć wynikający z planu studiów, czas przeznaczony na samodzielną naukę oraz czas egzaminów i zaliczeń. Określony w ten sposób nakład pracy należy porównać z czasem wynikającym z iloczynu liczby punktów ECTS przyporządkowanych modułowi kształcenia i określonego w §3 ust. 1 przelicznika. Rozbieżność równa lub większa niż połowa wartości ustalonego przelicznika powinna skutkować zmianą liczby punktów ECTS przyporządkowanych modułowi kształcenia lub korektą w zakresie sformułowanych w module efektów kształcenia;

- i) obowiązują następujące grupy ocen poziomu osiągnięcia przez studenta efektu kształcenia:
 - oceny formujące (wystawiane w trakcie trwania semestru),
 - oceny podsumowujące (wystawiane na końcu semestru);
- j) określa się sposoby oceny prowadzące do wystawienia ocen formujących:
 - ćwiczenie praktyczne,
 - kolokwium,
 - odpowiedź ustna,
 - projekt indywidualny,
 - projekt zespołowy,
 - sprawozdanie,
 - test,
 - referat
 - praca zaliczeniowa
 - zadanie tablicowe;
- k) określa się sposoby oceny prowadzące do wystawienia ocen podsumowujących:
 - egzamin pisemny,
 - egzamin praktyczny,
 - egzamin ustny,
 - kolokwium,
 - projekt,
 - średnia ważona ocen formujących,
 - zaliczenie pisemne,
 - zaliczenie ustne;
- l) dla każdego efektu kształcenia powinny być sformułowane jednoznaczne i możliwe do zrealizowania kryteria oceny, z uwzględnieniem skali ocen określonej w regulaminie studiów, jednak dopuszcza się wprowadzenie przez wydział zasad zaliczania przedmiotu zawierających zdefiniowanie minimalnego i jednoznacznego zestawu wymagań koniecznych do uzyskania oceny pozytywnej, obejmującego wszystkie efekty kształcenia, dla danego przedmiotu;
- m) powinny być sformułowane dodatkowe warunki zaliczenia przedmiotu, przy czym obowiązkowe są dwa warunki, z których pierwszy informuje o konieczności uzyskania oceny pozytywnej z każdego efektu kształcenia, a drugi zawiera sposób obliczenia oceny końcowej, wpisywanej do indeksu;
- n) powinna być sporządzona macierz realizacji przedmiotu, w której są ze sobą powiązane wszystkie elementy procesu kształcenia prowadzące do osiągnięcia sformułowanych efektów kształcenia oraz sposoby ich weryfikacji;
- o) powinien być sporządzony wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej;
- p) powinna być ustalona lista osób prowadzących przedmiot.

4. Karta przedmiotu jest jawna i powinna być udostępniona:

- a) tylko pracownikom przed zatwierdzeniem programów studiów przez radę wydziału;

b) bez ograniczeń po zatwierdzeniu programów studiów przez radę wydziału.

§ 6. Wymagana dokumentacja programu studiów

1. Ogólna charakterystyka programu studiów, a w tym:

- a) nazwa kierunku studiów;
- b) poziom kształcenia;
- c) profil kształcenia;
- d) forma studiów;
- e) tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwenta;
- f) przyporządkowanie do obszaru lub obszarów kształcenia;
- g) wskazanie dziedzin i dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia;
- h) wymagania wstępne w odniesieniu do kompetencji kandydata;
- i) zasady rekrutacji;
- j) różnice w stosunku do innych programów, o podobnie zdefiniowanych celach i efektach kształcenia, na uczelni.

2. Szczegółowy opis programu studiów, a w tym:

- a) liczba punktów ECTS konieczna do uzyskania tytułu zawodowego;
- b) liczba semestrów;
- c) sumaryczne wskaźniki charakteryzujące program studiów, a w tym:
 - łączna liczba punktów ECTS, którą student powinien uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów,
 - łączna liczba punktów ECTS, którą student powinien uzyskać w ramach zajęć dydaktycznych z zakresu nauk podstawowych, do których odnoszą się efekty kształcenia dla określonego kierunku, poziomu i profilu kształcenia,
 - łączna liczba punktów ECTS, którą student powinien uzyskać w ramach zajęć dydaktycznych o charakterze praktycznym, w tym zajęć laboratoryjnych i projektowych, ćwiczeń praktycznych
 - minimalna liczba punktów ECTS, którą student powinien uzyskać w ramach zajęć dydaktycznych o charakterze ogólnouczelnianym lub na innym kierunku studiów;
- d) plan (plany) studiów z określeniem modułów podlegających wyborowi przez studenta;
- e) opis poszczególnych modułów kształcenia (karty przedmiotów), w tym również praktyk zawodowych;
- f) matryca efektów kształcenia.

3. Warunki realizacji programu studiów, a w tym:

- a) informacja na temat minimum kadrowego zawierająca przyporządkowanie poszczególnych osób do dyscyplin naukowych i obszarów kształcenia;
- b) proporcja liczby nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe, do liczby studentów;
- c) w przypadku studiów drugiego stopnia opis działalności badawczej w odpowiednim obszarze wiedzy.

Terminy realizacji zadań związanych z określeniem programów studiów i efektów kształcenia

§1

15 maja 2012 roku upływa termin podjęcia przez radę wydziału uchwały w sprawie programów kształcenia określającej efekty kształcenia i programy studiów.

§2

31 maja 2012 roku upływa termin złożenia do Senatu WSGK wniosku o przyjęcie efektów kształcenia dla programów kształcenia na studiach pierwszego i drugiego stopnia.

§3

30 czerwca 2012 roku upływa termin podjęcia przez Senat WSGK uchwały, w następstwie uchwały rady wydziału, w sprawie przyjęcia efektów kształcenia dla programów kształcenia na kierunkach studiów pierwszego i drugiego stopnia.

**Znaczenie nowych i zredefiniowanych pojęć występujących
w znowelizowanej Ustawie, mających bezpośredni związek z Krajowymi Ramami
Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego**

Znaczenie nowych pojęć:

- **efekty kształcenia** – zasób wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych uzyskanych w procesie kształcenia przez osobę uczącą się; punkty ECTS – punkty zdefiniowane w europejskim systemie akumulacji i transferu punktów zaliczeniowych, jako miara średniego nakładu pracy osoby uczącej się, niezbędnego do uzyskania zakładanych efektów kształcenia;
- **program kształcenia** – opis określonych przez uczelnię spójnych efektów kształcenia, zgodny z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, oraz opis procesu kształcenia, prowadzącego do osiągnięcia tych efektów, wraz z przypisanymi do poszczególnych modułów tego procesu punktami ECTS;
- **obszar kształcenia** – zasób wiedzy i umiejętności z zakresu jednego z obszarów wiedzy określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki;
- **profil kształcenia** – profil praktyczny, obejmujący moduł zajęć służących zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych albo profil ogólnoakademickim, obejmujący moduł zajęć służących zdobywaniu przez studenta pogłębionych umiejętności teoretycznych;
- **kwalifikacje** – efekty kształcenia, poświadczone dyplomem, świadectwem, certyfikatem lub innym dokumentem wydanym przez uprawnioną instytucję potwierdzającym uzyskanie zakładanych efektów kształcenia;
- **kwalifikacje pierwszego stopnia** – efekt kształcenia na studiach pierwszego stopnia, zakończonych uzyskaniem tytułu zawodowego licencjata, inżyniera lub równorzędnego określonego kierunku studiów i profilu kształcenia, potwierdzony odpowiednim dyplomem;
- **kwalifikacje drugiego stopnia** – efekt kształcenia na studiach drugiego stopnia, zakończonych uzyskaniem tytułu zawodowego magistra, magistra inżyniera lub równorzędnego określonego kierunku studiów i profilu kształcenia, potwierdzony odpowiednim dyplomem;
- **kwalifikacje trzeciego stopnia** – uzyskanie, w drodze przewodu doktorskiego przeprowadzonego na podstawie art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, stopnia naukowego doktora w określonej dziedzinie nauki w zakresie dyscypliny nauki lub doktora sztuki określonej dziedziny sztuki w zakresie dyscypliny artystycznej, potwierdzone odpowiednim dyplomem;
- **kwalifikacje podyplomowe** – osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia na studiach podyplomowych, potwierdzone świadectwem;

- **poziom kształcenia** – studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie albo studia trzeciego stopnia;

Znaczenie pojęć zredefiniowanych:

- **kierunek studiów** – wyodrębniona część jednego lub kilku obszarów kształcenia, realizowana w uczelni w sposób określony przez program kształcenia;
- **forma studiów** – studia stacjonarne i studia niestacjonarne;
- **studia stacjonarne** – forma studiów wyższych, w której co najmniej połowa programu kształcenia jest realizowana w postaci zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich;
- **studia niestacjonarne** – forma studiów wyższych, inna niż studia stacjonarne, wskazana przez senat uczelni;
- **studia pierwszego stopnia** – forma kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający świadectwo dojrzałości, kończąca się uzyskaniem kwalifikacji pierwszego stopnia;
- **studia drugiego stopnia** – forma kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający co najmniej kwalifikacje pierwszego stopnia, kończąca się uzyskaniem kwalifikacji drugiego stopnia;
- **studia podyplomowe** – forma kształcenia, na które są przyjmowani kandydaci posiadający kwalifikacje co najmniej pierwszego stopnia, prowadzona w uczelni, instytucie naukowym Polskiej Akademii Nauk, instytucie badawczym lub Centrum Medycznym Kształcenia Podyplomowego, kończąca się uzyskaniem kwalifikacji podyplomowych;
- **standardy kształcenia** – zbiór reguł kształcenia na studiach przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela oraz zawodów, dla których wymagania dotyczące procesu kształcenia i jego efektów są określone w przepisach prawa Unii Europejskiej.